#### Розділ 1. Читаємо й розповідаємо про пригоди й захоплення

Читання

Сьогодні 04.11.2024

**У**роκ №29





## Медіавіконце: колекції народної творчості



Дата: 04.11.2024

Клас: 4-Б

Урок: читання

Вчитель: Таран Н.В.

**Тема.** Медіавіконце: колекції народної творчості. Колядки. Щедрівки. Русальна пісня. Чи я не хазяйка. Запис Філарета Колесси.

Мета: ознайомити з колекцією народної творчості на прикладі музею Івана Гончара; навчати помічати незвичайне у звичайному; розвивати зв'язне мовлення, уяву, фантазію учнів, збагачувати словниковий запас, розширювати світогляд учнів; виховувати любов до рідного слова.





#### Емоційне налаштування.



Клас наш радо вас вітає!
Настрій кожен гарний має?
Станьмо разом в дружне коло!
Привітай нас, рідна школо!
Добрий день!





## 30РОВИЙ ДИКТАНТ



## Y KINHATI CBIME ROBITIOS.

# Галя читає KHIAKKY.

## ХЛОПЦ Kynanich B CTABKY.



Медіавіконце: колекції народної творчості. Бесіда.



Чи знаєш ти, що означає слово колекція? Хто такі колекціонери?

❖Чи є такі люди у твоєму оточенні?



#### Словникова робота. Стіна слів.

Колекція — слово походить з латинської мови. Воно означає зібрання однорідних предметів, що мають науковий, художній, історичний інтерес.



підручник. **Сторінка** 



#### Досліди: які колекції можуть збирати люди? А яку б ти хотів/хотіла збирати?









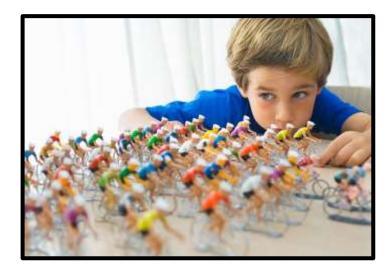




Підручник. **Сторінка** 















Пригадай, що таке музей. Які музеї ти знаєш? Поміркуй, чим відрізняється музей від колекції. Чи кожна колекція може стати музеєм?





Підручник. **Сторінка** 



#### Словникова робота. Стіна слів.

Музей — культурно-освітній та науководослідний заклад, призначений для вивчення, збереження та використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, прилучення громадян до надбань національної і світової історико-культурної спадщини. Щороку 18 травня святкується Міжнародний день музеїв.





Запрошуємо вас до Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара». Тут ви дізнаєтеся більше про різноманітні колекції народної творчості. Перегляд відео.



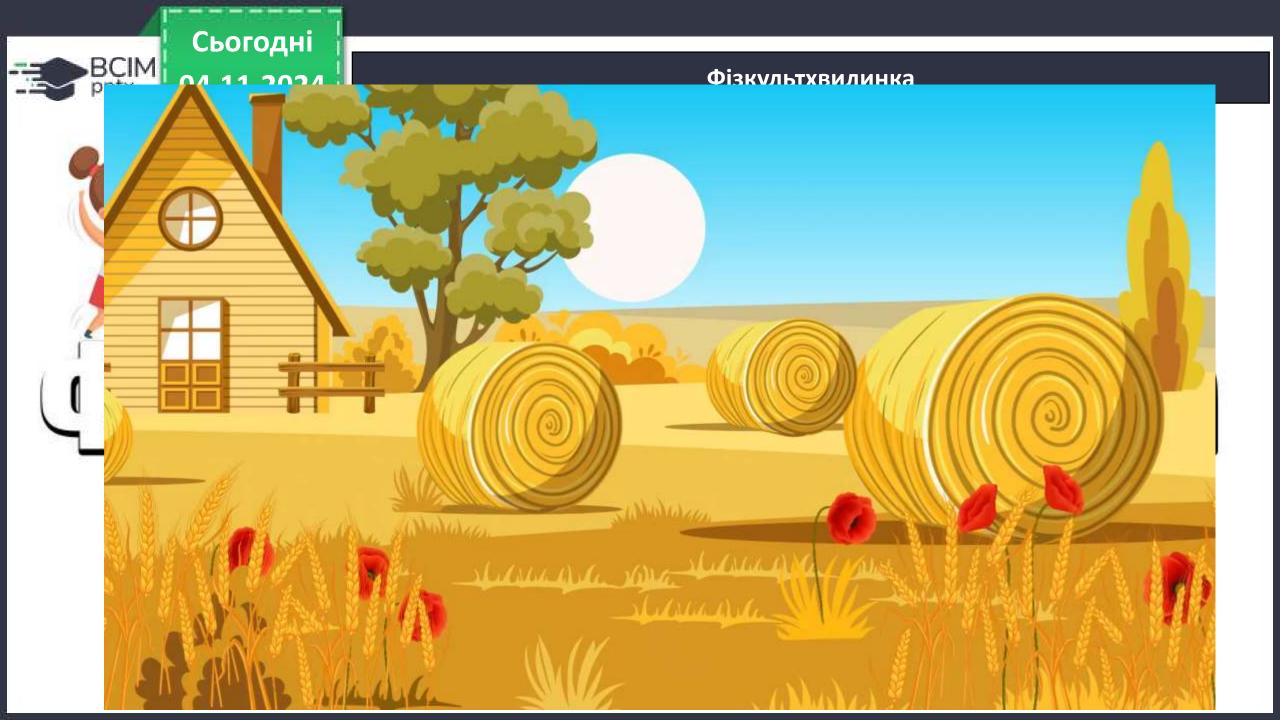




Бесіда. Передай свої враження від віртуальної екскурсії до музею Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара».



Передай свої враження від віртуальної екскурсії до музею Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара».





Бесіда. Чим можуть бути цікаві нашим сучасникам колекції народної творчості? Обговоріть.



Чим можуть бути цікаві нашим сучасникам колекції народної творчості?



### Заповни таблицю. Склади текст-опис за змістом репродукції картини Івана Гончара «Подоляне».

Довідка: село на Поділлі, кінець XIX – початок XX століття, мальовничий краєвид, ліричний пейзаж, подоляни, національне вбрання, селянські будівлі, кури, низький горизонт, церква, далекі обрії, самобутній, талановитий і красивий народ.

Жіночий одяг: сорочка, плахта, фартух, намисто, пояс, чоботи, чепець, тепла хата.



**Чоловічий одяг:** сорочка, штани, тканий пояс, капелюх, плахта з темно-коричневого сукна.



### Заповни таблицю. Склади текст-опис за змістом репродукції картини у підручнику «Подоляне».

Назва картини	«Подоляне
Художник	
Пора року, час доби	
Передній план картини	
Задній план картини	
Кольори	
Настрій картини	
Реальний чи вигаданий сюжет картини	
Чим картина приваблює мене	



#### Рухлива вправа















#### Вступне слово

Усна народна творчість, або фольклор, виникла в ті давні часи, коли людська культура тільки-но починала зароджуватися. Фольклор зберігає найважливішу та найцікавішу інформацію і передає її в усній формі від покоління до покоління. У цьому розділі ти прочитаєш записані зразки народних пісень та казок. Однак особливо цікаво послухати їх в усному, «живому» виконанні. Сподіваємось, ти ще матичеш таку нагоду.

Колядку «Тоді не було неба, ні землі» виконували на Різдвяні свяга (7—19 січня). Це дуже давня обрядова пісня. У ній відображено назодні уявлення про творення світу. А ось у щедрівках, які починали співати на Щедрий вечір (18 січня), вихваляли господаря, господиню, хніх діточок. Зверни увагу, що людей у цій щедрівці порівнюють із небесними світилами — Сонцем, Місяцем, зірочками.

Про чарівний світ духів природи, до яких наші предки відносили зусалок, та правила поведінки в разі зустрічі з ними розповідає русатьна пісня. Мавки, за народними віруваннями, з'являються в полі, коти квітує жито-пшениця. У давнину кожна дитина змалку пам'ятала, що в цей час гратися на полі небезпечно, а також знала, як вберегтизя від польових русалок.

Сонячні вітрила Сторінка

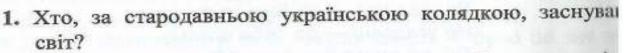


#### Колядка

Цю колядку співали під час Різдвяних свят. У ній описується, як, за народними уявленнями, постав світ.

> Тоді не було неба, ні землі, а тільки було синєє море, а серед моря зелений явір. На явороньку три голубоньки, три голубоньки радоньку радять, радоньку радять, як світ снувати: Та спустимося на дно до моря, та дістанемо дрібного піску дрібний пісочок посієм ми, та нам ся стане чорна землиця. Та дістанемо золотий камінь золотий камінь посієм ми, та нам ся стане ясне небонько. ясне небонько, світле сонечко. Світле сонечко, ясен місячик, ще й ясен місяць, ясна зірниця, ясна зірниця, дрібні звіздочки.

> > Запис Філарета Колесси [19]



З чого виникла «чорна землиця», «ясне небонько», «світ ле сонечко», «ясен місяць», «дрібні звіздочки»?

3. Які колядки ти знаєш та виконуєш на свята?



Сонячні вітрила

Сторінка

11



#### Щедрівка

Цю щедрівку виконують діти на Щедрий вечір.

Ой сивая та і зозуленька. Щедрий вечір, добрий вечір, добрим людям на здоров'я! Усі сади та і облітала. А в одному та і не бувала. А в тім саду три палаци.

У першому красне сонце.
У другому ясен місяць.
А в третьому дрібні зірки.
Ясен місяць — пан господар.
Красне сонце — жона його.
Дрібні зірки — його дітки.

Запис Філарета Колесси [19]

- Із ким щедрівка порівнює господаря дому, господиню, їхніх діточок?
- Що бажають щедрувальники мешканцям дому в цій колядці?
- 3. Які щедрівки ти знаєш та виконуєш на свята?



Сонячні вітрила

Сторінка

11-12



#### Русальна пісня

Цю пісню виконують улітку, на Зелені свята, коли, за стародавніми зіруваннями, у квітучому житі та пшениці живуть русалки.



Ой біжить, біжить мала дівчина, а за нею русалочка: — Та послухай мене, красна пан

 Та послухай мене, красна панночко, загадаю тобі три загадочки.

Як угадаєш — до батька пущу.

Не угадаєш — до себе возьму.

Ой що росте без кореня?

А що біжить без повода?

А що цвіте да без цвіту?

Камінь росте без кореня.

Вода біжить без повода.

Папороть цвіте без цвіту.

Сонячні вітрила

Сторінка

12

Запис Філарета Колесси [19]

- 1. Які загадки загадала русалочка малій дівчині?
- 2. Чи свідчать відповіді дівчини про її мудрість?



Сонячні вітрила

Сторінка

**13** 

#### Чи я не хазяйка

Жартівлива пісня

Чи я не хазяйка, чи не господиня? Сім днів хати не мела, печі не топила.

Ідуть з поля люди, ідучи сміються, що у моїх подушках ворони несуться.

Не смійтеся, люди, якось воно буде. Я ворони поскубу, ще й перина буде.



Запис Філарета Колесси [19]

- 1. Як у пісні зображена «дбайлива господиня»? Доведи словами з тексту, що народ насміхається з її господарських здібностей.
- 2. Яка перина, на твою думку, мала б вийти в «хазяйки» з воронячого пір'я?
- 3. Які риси характеру засуджує ця пісня?

#### Вправа «Мікрофон».



- ❖ Що нового ви сьогодні дізнались?
- ❖ Чого ви навчились на уроці?
  - ❖ Що найбільше вас вразило чи здивувало під час уроку?
- Продовжить речення.Тепер я знаю, що...



#### Пояснення домашнього завдання.

#### Підручник с.46

Склади текст-опис за змістом репродукції картини Івана Гончара «Подоляне».

Сонячні вітрила с. 17

виконати завдання.

Фотозвіт виконаної роботи надсилай на освітню платформу Human.

Бажаю успіхів у навчанні!





#### Сонячні вітрила

Сторінка

**17** 

#### Завдання

z	Добери з народної колядки слова-ознаки до іменників.
	Mope —
	Явір —
	Пісок —
	Землиця —
	Камінь —
	Небонько —
	Сонечко —
	Місяць —
	Зірниця —
	Звіздочки —

 Підкресли словосполучення, які трапляються і в колядці, й у щедрівці.

На уроці мені дуже сподобалось.

На уроці мені сподобалось.

На уроці мені не сподобалось.